

Groep 2: Uitwerking voorstel sociale inspiratie voor in huiselijke kring

1. Aanleiding

De (10)(2e) hebben aangegeven dat ze maximaal gebruik willen maken van gedragsinzichten om de verdere verspreiding van COVID-19 tegen te gaan. Het aantal besmettingen neemt toe en er is daarom noodzaak om snel stappen te zetten. Er is aan gedragsexperts van verschillende gedragsteams gevraagd om in een korte tijd drie initiatieven te ontwikkelen gericht op het tegengaan van besmettingen in de thuissituatie:

1. Mensen helpen: wat te doen bij binnenkomst en erna?
2. Sociale inspiratie: laat zien wat voor mooie dingen er mogelijk zijn
3. Zichtbare reminder: een manier om mensen uring te laten geven aan hun betrokkenheid.

In dit memo is de tweede optie uitgewerkt, het inzetten van sociale inspiratie. Concreet is deze interventie gericht op het creëren en verspreiden van creatieve, positieve en goede voorbeelden over hoe mensen in de thuissituatie de regels kunnen toepassen. Daarbij is de ambitie om mensen zelf zoveel mogelijk te betrekken om zo ook in te spelen op de moeilijke momenten die mensen ervaren en de creativiteit in de samenleving te benutten. De drie geschetste opties moeten in samenhang bekeken worden. Het tonen van creatieve oplossingen moet samengaan met een goede beschrijving van de regels en de richtlijnen en kan vervolgens op een creatieve manier illustreren hoe je hier invulling aan kan geven.

2. Probleemschets

Alhoewel de thuissituatie veilig voelt, blijken veel besmettingen in de thuissituatie plaats te vinden. Ongeveer de helft van de besmettingen waarvan de oorzaak bekend is, vindt momenteel plaats via huisgenoten. Dat is lastig tegen te gaan. Maar ongeveer een op de vijf vindt plaats via familie (geen huisgenoten), kennissen en vrienden. Het volgen van de voorschriften draagt in belangrijke mate bij aan het voorkomen van besmettingen. Er kunnen verschillende redenen zijn voor waarom dat nu nog niet goed gaat.

Daarom is uitgewerkt hoe via gedragsinterventies mensen bewogen kunnen worden om bij bezoek thuis ontvangen of op bezoek gaan rekening te houden met de coronarichtlijnen (max. 6 personen ouder dan 12 jaar, handhygiëne, 1.5 meter afstand houden, ventilatie, thuisblijven bij klachten, etc.).

3. Gedragsanalyse

Het gewenste gedrag

Het gewenste gedrag is dat mensen de coronavoorschriften opvolgen bij het ontvangen van bezoek of bij het op bezoek gaan bij anderen en dat deze voorschriften op de juiste manier worden opgevolgd. Het doel van de interventie is om mensen zoveel mogelijk concreet handelingsperspectief te bieden in moeilijke situaties in de thuisomgeving om zo de coronarichtlijnen beter te kunnen naleven.

Gedragsconcept voor de interventie

Deze gedragsinterventie is geïnspireerd door het concept van *social proof* (sociale bewijskracht). In situaties waarin mensen onzeker zijn over hoe zich te gedragen kijken ze vaak naar anderen om te zien wat de juiste manier van handelen is (descriptieve norm). Hier kun je op inspelen door positieve voorbeelden of getuigenissen te laten zien van hoe het wel kan. Hoe beter iemand zich kan identificeren met het voorbeeld, hoe beter social proof werkt. Het is dus belangrijk om de

voorbeelden zo concreet en divers (qua mensen en situaties) mogelijk te maken. Mensen laten meedenken over wat goede voorbeelden zijn, kan bijdragen aan de commitment.

Hoe draagt de maatregel bij?

Door mensen te laten zien dat het nog steeds gezellig kan zijn als je je aan de voorschriften houdt, en dat het niet moeilijk hoeft te zijn om je goed voor te bereiden kun je mensen motiveren om zich ook zo te gedragen. Het illustreren van de voorschriften kan bijdragen aan een beter begrip van de voorschriften en daarmee meer handelingsperspectief en een betere naleving.

Doelgroep

De doelgroep voor deze interventie zijn mensen van 20 tot 60 jaar die wel gemotiveerd zijn om de richtlijnen op te volgen maar dat niet (juist) doen. Dit is nog een hele diverse doelgroep, met jonge gezonde mensen, kwetsbare ouderen, gezinnen en allerlei achtergronden.

4. De interventie

Maak creatieve en positieve voorbeelden van hoe je wél in huis kunt samenkomen. Betrek de doelgroep (bijv. via patiëntenorganisaties, straatinterviews, of focusgroepen) om erachter te komen wat relevante bezoeksituaties zijn waarin het moeilijk is om de maatregelen na te leven. Deze worden dan door de redactie omgezet in aansprekende visuele voorbeelden voor op de website (en eventueel in een campagne). De voorbeelden zijn vooral om te illustreren, een goede uitleg van de regels op dezelfde site is belangrijk.

Er moet een toegankelijk platform zijn waar de voorbeelden te vinden zijn. Hierbij kan aangesloten worden bij de website die gemaakt wordt voor de eerste interventie. De goede voorbeelden kunnen ook gedeeld worden via de sociale media-accounts van de overheid. Overkoepelend zal voor de site en filmpjes aandacht gecreëerd moeten worden. Dit kan zowel laagdrempelig met eigen kanalen en PR, als grootschalig via een onlinecampagne met betaalde media-inzet.

De boodschap

Door te nadrukkelijk te wijzen op wat in je eigen huis ook 'moet', bestaat het risico dat de bereidheid om de regels te volgen afneemt. We draaien het om en laten zien wat er juist wel kan. Sociale ontmoetingen in huiselijke kring zijn prima mogelijk als je de regels aanhoudt. Als we elkaar de ruimte geven, ook binnenshuis, dan behouden we de mogelijkheid elkaar te blijven zien en gasten te blijven ontvangen. En dat is best een positieve boodschap. Want in plaats van regels op te leggen, laten we zien dat het mogelijk is en wat je ervoor nodig hebt. We geven antwoord op de vraag 'hoe dan?'.

De inhoud van de voorbeelden moet ondersteunend zijn aan de uitleg van de richtlijnen. De voorbeelden in de vorm van filmpjes of foto's kunnen dan illustreren hoe de regels in de praktijk uitwerken. Ga uit van herkenbare en specifieke situaties en maak het concreet. Hoe organiseer je een filmavond? Een verjaardag met familie? Een religieuze bijeenkomst? En hoe ga je om met (hechte) vrienden, familie of andere bezoekers?

5. Concrete invulling op korte termijn

Het voorstel is om op korte termijn te beginnen met het maken van 5 visuele voorbeelden waarin zeer herkenbare en vaak voorkomende situaties getoond worden. Elk voorbeeld zou maximaal 30 seconden moeten duren. Deze zouden dan op de website van het eerste initiatief gebruikt worden om te illustreren hoe de richtlijnen in de praktijk uitwerken. De voorbeelden kunnen ook via de social

media accounts van de overheid worden verspreid. Door eerst met 5 voorbeelden te beginnen kan ook de effectiviteit van de voorbeelden bekeken worden. De voorbeelden moeten door een bureau worden uitgewerkt en opgenomen, wat kosten met zich mee brengt en doorlooptijd.

In bijlage 1 zijn 5 concepten opgenomen voor de concrete invulling van de eerste 5 voorbeelden.

Kosten: Uitwerken en opnemen van 5 visuele voorbeelden kost ongeveer (10)(2b) daarbij moet rekening worden gehouden met eenmalig extra kosten voor het ontwikkelen van het overkoepelende format a (10)(2b) en een pretest van de voorbeelden a (10)(2b)

Doorlooptijden: ongeveer 6 weken vanaf start opdracht tot het definitief opleveren van de voorbeelden.

6. Interventie op de lange termijn

Op de langere termijn kunnen meer voorbeelden die meerdere onderwerpen belichten, worden toegevoegd. Onze insteek zou zijn om regelmatig een nieuw voorbeeld te publiceren. Daarbij kan op de langere termijn ook beter gebruik worden gemaakt van de creativiteit van mensen zelf, door focusgroepen te organiseren (co-creatie) om onderwerpen (moeilijke situaties) en de creatieve oplossingen in beeld te brengen.

Wanneer de filmpjes goed aanslaan kunnen deze ook gebruikt worden in andere campagne-uitingen.

Kosten: kosten per aanvullend voorbeeld zijn (10)(2b) Voor het organiseren van focusgroepen voor de co-creatie moet ongeveer (10)(2b) gerekend worden. Daarnaast moet geld gereserveerd worden voor het creëren van aandacht (mediabudget), dat is hierin niet meegenomen (geldt overkoepelend voor alle initiatieven).

Doorlooptijden: 6 weken voor een voorbeeld, met 2 weken extra voor co-creatie.

Bijlage 1: Vijf thema's voorlichtingsfilmpjes veilig samenkomen thuis

Voorstel is om een serie vrolijke voorlichtingsspotjes te maken, bijvoorbeeld waarin je ziet hoe een familie met verschillende generaties om gaat met het samenkomen met vrienden (en familie) thuis. Deze spotjes zijn daarmee ondersteunend aan de website van project 1 en kunnen verder breder ingezet worden in een (online) campagne. Algeheel doel is om praktische oplossingen aan te reiken en zo mensen te inspireren. Een luchtig karakter is daarbij van belang, zonder van de maatregelen af te wijken.

In elke van de spotjes kan een terugkerende boodschap worden ingebed met (kleine) variaties gebaseerd op de RIVM richtlijnen:

- 1) Groeten/afcheid
- 2) Hygiëne
- 3) Afstand

Voor nu onderscheiden we vijf brede en herkenbare thema's waaromheen een spotje opgezet kan worden. Hier kunnen op een later moment andere situaties en doelgroepen aan toegevoegd worden, voor een zo groot mogelijke diversiteit en herkenbaarheid.

Voorbeeld 1: Eten in gezelschap

Hoe geniet je van een maaltijd met gasten op een veilige en gezellige manier? Stoelen uit elkaar is de basis, maar hoe voorkom je dat mensen dezelfde (opschep)lepels, (frisdrank/wijn)flessen en dips gebruiken?

Voorbeeld 2: Op bezoek bij (hardhorende) opa/oma

Hoe ga je veilig en gezellig op (huis)bezoek bij opa/oma? Praktische problemen omvatten bijvoorbeeld thee/koffie voor de gasten en eventueel taart/zoet, of een bordspelletje. Hoe kun je hulp bieden en toch afstand houden?

Voorbeeld 3: Emotie & troost

Hoe ga je veilig en toch warmhartig op bezoek bij iemand die je (emotionele) steun nodig heeft? Een knuffel of aanraken kan niet, maar hoe toon je toch affectie? Hier kan eventueel aangesloten worden op eenzaamheidscampagnes die al bestaan?

Voorbeeld 4: Voetbal kijken

Hoe kijk je op een veilige en gezellige manier voetbal met vrienden? Los van praktische zaken zoals chips, bier en frisdrank willen de emoties soms ook hoog oplopen, inclusief geschreeuw. Hoe kun je mensen toch uiting doen geven aan deze (spontane) emoties op een veilige manier? Eventueel kan hier een bewustzijnsmoment worden ingebouwd, waarbij de eerste reflex van de groep is om als vanouds op te springen en elkaar te omhelzen, maar toch gezamenlijk op een alternatief te komen.

Voorbeeld 5: Visite ziek

Hoe geef je vorm aan beleefd weigeren van een uitnodiging naar aanleiding van milde klachten en hoe kan je toch participeren? Het kan als kinderachtig worden ervaren om een uitnodiging te weigeren vanwege verkoudheid of een hoestje; of de zieke wil de bijeenkomst niet missen. Geef handvatten om toch (digitaal) te participeren door het neerzetten van een tablet waarmee je kunt videobellen.

